

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA LJUDSKA PRAVA I PRAVA NACIONALNIH MANJINA**

IZVJEŠĆE

o provedbi mjera iz

**Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području
integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine**

u 2013. godini

Zagreb, srpanj 2014.

UVOD

Akcijski plan za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine (u daljnjem tekstu: Akcijski plan) usvojen je na sjednici Vlade Republike Hrvatske dana 25. srpnja 2013. godine te predstavlja rezultat mjere 5.3. Migracijske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2013. do 2015. godine.

U kontekstu zakonitih migracija u Republici Hrvatskoj integracija stranaca u hrvatsko društvo predstavlja jedan od prioriteta kako bi se postigla svrha Migracijske politike – reguliranje migracijskih kretanja u Republici Hrvatskoj kako bi ona bila u korist gospodarskog, socijalnog i kulturnog razvitka društva i države. U cilju uspješne implementacije integracijske politike nužno je osigurati usklađenost djelovanja svih relevantnih dionika kao što su državna tijela, organizacije civilnoga društva, mediji, ali i građani kao takvi.

Sukladno tome, u *Radnu skupinu za operativnu provedbu zadaća Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo* (u daljnjem tekstu: Radna skupina), čija je temeljna zadaća bila izraditi Akcijski plan, bili su uključeni predstavnici¹ Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva kulture, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatskog Crvenog križa, Centra za mirovne studije, Instituta za migracije i narodnosti te Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, koji je koordinirao radom Radne skupine.

Prilikom definiranja strateških područja i mjera u Akcijskom planu Radna skupina uzela je u obzir zatečeno stanje u području zakonitih migracija u Republici Hrvatskoj, kao i izazove iz prethodnih politika kao što su sprječavanje diskriminirajućih postupaka i ponašanja prema doseljenicima te osiguravanje prava na ravnopravan status u odnosu na državljane Republike Hrvatske u gospodarskom, društvenom i kulturnom životu, s usmjerenjem prema stjecanju državljanstva.

Sukladno navedenome, Akcijskim planom utvrđeno je 6 strateških područja:

- Socijalna skrb i zdravstvena zaštita
- Smještaj i stanovanje
- Učenje jezika i obrazovanje
- Zapošljavanje
- Međuresorna suradnja
- Podizanje svijesti o problematici azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom.

Također, Akcijski plan usklađen je sa *Zajedničkim osnovnim principima za integracijske politike u Europskoj uniji Vijeća Europske unije* iz 2004. godine.

¹Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira jesu li u zakonima ili drugim propisima korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se na jednak način na muški i ženski rod - članak 43. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08)

S obzirom na posebnu ranjivost i specifičnost situacije u kojima se nalaze azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom, mjere iz ovog Akcijskog plana usmjerene su u većoj mjeri na reguliranje položaja i integraciju upravo tih kategorija stranaca.

Predmetno Izvješće podnosi se za razdoblje od 01. kolovoza 2013. godine do 31. prosinca 2013. godine, a podnosi ga Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske kao Ured Nacionalne kontakt-točke o integraciji, koju dužnost obnaša ravnatelj Ureda mr.sc. Branko Sočanac.

Izvješće se podnosi za mjere čiji je rok provedbe kontinuirano ili do 31. prosinca 2013. godine.

Za provedbu mjera i aktivnosti Akcijskog plana za 2013. godinu tijela državne uprave utrošila su ukupno 558.043,64 kn.

SOCIJALNA SKRB I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi

Mjera 1. Izrada, tisak te distribucija vodiča na hrvatskom i engleskom jeziku o pravima iz socijalne skrbi azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom s adresarom svih centara za socijalnu skrb

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Rok: prosinac 2014. godine

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera nije provedena - obrazloženje:

Tijekom 2013. godine Ministarstvo socijalne politike i mladih pristupilo je izradi novog Zakona o socijalnoj skrbi². S tim u vezi Ministarstvo socijalne politike i mladih odgodilo je izradu vodiča o pravima azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, budući da se isti želio uskladiti s odredbama novog Zakona o socijalnoj skrbi. Sukladno navedenom, izrada, tisak i distribucija vodiča planirani su u 2014. godini u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova.

Mjera 2. Osigurati radionice odnosno predavanja u Prihvatilištu za tražitelje azila o njihovim pravima te tradiciji, kulturi i kulturnim obrascima u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Sunositelji: Hrvatski Crveni križ, Ministarstvo socijalne politike i mladih

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Hrvatski Crveni križ djeluje u sklopu Prihvatilišta za tražitelje azila koje vodi Ministarstvo unutarnjih poslova, gdje kontinuirano provodi razne oblike edukacija i radionica. U izvještajnom razdoblju tražitelji azila educirani su u svrhu poticanja higijenskih navika, zdravstvenog prosvjećivanja, međureligijske tolerancije te prevencije nasilja i trgovanja ljudima. Organizirane su i edukacije na temu kulturoloških razilka u odnosu na zemlje iz kojih tražitelji azila dolaze te razmjenu iskustava s osobama koje su dobile azil u Republici Hrvatskoj te koje su se integrirale u društvo, predavanje o velikim svjetskim religijama, različitostima i poveznicama. U suradnji s patronažnom medicinskom sestrom iz Doma zdravlja Dugave organizirane su edukacije roditelja novorođenčadi, kao i savjetovanja žena trudnica. Hrvatski Crveni križ je također organizirao slobodne aktivnosti poput izleta u parkove prirode, muzeje, kina i dr. kroz koje su se tražitelji azila upoznivali s hrvatskom kulturom.

Tijekom izvještajnog razdoblja Hrvatski Crveni križ proveo je, također, sljedeće aktivnosti:

- *Socijalne, sportske i kreativne aktivnosti:*

² stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine ("Narodne novine", br. 157/13)

- individualna i grupna psihosocijalna podrška tražiteljima azila
- inicijalni razgovori s novim tražiteljima azila, procjena potreba i informiranje o njihovim pravima i obvezama, kućnom redu i pravilima ponašanja u Prihvatilištu
- kreativne radionice (svakodnevno); izrađuju se likovni radovi, ukrasni predmeti, makete, oslikava se tkanina, potiče se kreativnost korisnika i razvijaju njihove vještine
- sportske aktivnosti izvan Prihvatilišta organizirane su s ciljem uključivanja u život zajednice i međusobnog upoznavanja
- organizacija izleta i aktivnosti izvan Prihvatilišta s ciljem upoznavanja tražitelja azila s lokalnom zajednicom, osvješćivanja lokalne zajednice te integracije tražitelja azila u društvo, odnosno s ciljem jačanja osjećaja pripadnosti društvu: posjet Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, sudjelovanje na teniskom turniru u Dugavama nakon kojeg je pobijedilo dijete iz Kazahstana, izlet na "Ključić brdo", izlet za obitelji, djecu i maloljetnike u zooološki vrt, izlet u Muzej krapinskoga pračovjeka u Krapini; odlazak na predstavu "Pasivni otpor" na sceni Grič, koja govori o problemima diskriminacije u društvu; odlazak na dječju predstavu "Božićna priča" u kazalište "Trešnja", izlet u Sisak, posjet povijesnom muzeju, utvrdi Starog grada i Gradskom društvu Crvenog križa Sisak, izlet u Čazmu na "Božićnu priču obitelji Salaj".
- *Edukativne aktivnosti:*
 - radionica učenja hrvatskoga jezika: tri puta tjedno za odrasle, dva puta tjedno za djecu
 - individualni i grupni razgovori i radionice na sljedeće teme: poticanje razvoja higijenskih navika, zdravstvenog prosvjeđivanja, odgoja djece u uvjetima izbjeglištva, specifične teme ženskoga zdravlja, radionice za trudnice, roditelje male djece i beba
 - dvije edukacije na temu kulturoloških razlika u odnosu na zemlje iz kojih tražitelji azila dolaze
 - razmjena iskustava s osobama koje su dobile azil u Republici Hrvatskoj i integrirale se u društvo (savjeti i upućivanje)
 - volonterka Hrvatskog Crvenog križa održala je radionicu o velikim svjetskim religijama s ciljem poticanja međureligijske tolerancije
 - obilježavanje blagdana i praznika (Božić, Nova godina) upoznavajući pritom tražitelje azila s ovdašnjom kulturom i običajima
 - mjesečni sastanci djelatnika Hrvatskog Crvenog križa i tražitelja azila s ciljem razmjene informacija i rješavanja tekućih problema.

Mjera 3. Organizirati tematske i edukativne radionice te savjetovanja o njihovim pravima posebno u prvim mjesecima integracije osoba pod međunarodnom zaštitom (azilanti i osobe pod supsidijarnom zaštitom) u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Hrvatski Crveni križ, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

MSPM preko mreže centara za socijalnu skrb rasprostranjenih diljem Republike Hrvatske provodi djelatnost socijalne skrbi te nadzire njezinu provedbu. Azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom su po pravima u sustavu socijalne skrbi izjednačeni s državljanima Republike Hrvatske. U procesu rješavanja o pravima iz sustava socijalne skrbi djelatnici

centara za socijalnu skrb azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom na individualnoj osnovi pružaju informacije o pravima iz sustava socijalne skrbi te o drugim za njih važnim pitanjima. Preduvjet uspješne integracije je i sustavan međuresorni rad kako bi se obuhvatila sva područja od značaja te strancu omogućilo punopravno i produktivno sudjelovanje u društvu.

Stručna osoba u centru za socijalnu skrb koja radi s ovom kategorijom korisnika o rješenju za smještaj izvještava Hrvatski Crveni križ, koji poduzima radnje oko preseljenja i opskrbe potrebnim priborom, namirnicama i higijenskim potrepštinama za narednih mjesec dana. Azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom tada pojedinačno dobiva potrebne informacije koje mu omogućavaju lakše snalaženje u novonastaloj situaciji i dio su procesa integracije. Pritom ga se upoznaje s činjenicom da s dobivenim statusom stječe sva prava iz sustava socijalne skrbi te načinom i mjestom ostvarivanja tih prava. Azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom ubuduće svoja prava iz sustava socijalne skrbi ostvaruju u centru na području čije nadležnosti mu je osiguran smještaj.

Nadležni centar je na usluzi azilantu odnosno strancu pod supsidijarnom zaštitom za sve informacije vezane za svakodnevni život.

Također, službenica Ministarstva unutarnjih poslova upoznaje osobu s međunarodnom zaštitom s pravima i obvezama koje imaju u Republici Hrvatskoj te im pomaže u ostvarivanju tih prava. Odmah nakon što im je odobrena međunarodna zaštita, službenica za integraciju uručuje im Priručnik o integraciji i dogovara daljnje korake u postupku integracije.

Program podrške pri integraciji osoba pod međunarodnom zaštitom u Republici Hrvatskoj provodi socijalna radnica i educirani volonteri koji pružaju korisnicima neophodnu materijalnu pomoć, psihosocijalnu podršku, informacije, savjete i upućivanje vezane za ostvarivanje prava, te pomažu u snalaženju u svakodnevnom životu u novoj sredini. U prostorijama Hrvatskog Crvenog križa uređen je i otvoren prostor namijenjen azilantima i osobama pod supsidijarnom zaštitom, tzv. "Integracijska kuća", koji u nju mogu svakodnevno doći i dobiti informaciju i pomoć, te sudjelovati u različitim socijalnim i edukativnim aktivnostima koje vode volonteri, uključujući i same azilante.

Tijekom izvještajnog razdoblja posebna pažnja posvećivala se osnaživanju korisnika za traženje posla kao osnovnog uvjeta uspješne integracije, te pomoći pri proceduri priznavanja završenog školovanja. Djeci se pomagalo u usvajanju školskog gradiva i pri upisu u školu i izvanškolske aktivnosti.

Aktivnosti podrške pri integraciji provode se u koordinaciji s djelatnicom za integraciju Ministarstva unutarnjih poslova, drugim relevantnim institucijama i organizacijama civilnoga društva.

Aktivnosti provedene tijekom izvještajnog razdoblja su sljedeće:

U programu podrške pri integraciji sudjelovala je 41 osoba pod međunarodnom zaštitom: samci žene i muškarci te obitelji kojima se pružala psihosocijalna podrška kroz individualna savjetovanja i pomoć kod ostvarivanja socijalnih i drugih prava, te edukativne radionice. U radu se koristio individualni pristup temeljen na specifičnim potrebama i kapacitetima osobe i obitelji. Integracijska kuća Hrvatskog Crvenog križa koristila se kao mjesto gdje su osobe mogle dobiti podršku, savjet, informaciju i savjetovanje, te sudjelovati na edukativnim i kreativnim radionicama.

Osobe koje su dobile status i preselile se na privatni smještaj dobile su neophodnu materijalnu pomoć, pomoć pri preseljenju i upućivanje i praćenje u relevantne institucije u kojima su ostvarivale svoja prava (škole, centri za socijalnu skrb, pučka kuhinja, ZET, zavod za zdravstveno osiguranje itd.). Nakon preseljenja i snalaženja u novoj sredini, pomoć se pružala u ostvarivanju prava na školovanje, olakšanju pristupa dodatnom obrazovanju,

uključivanju u socijalni i kulturni život zajednice, te osnaživanju korisnika za pronalaženje posla, što je i najveći izazov u procesu integracije.

Provedene edukacije i radionice:

- tečaj hrvatskoga jezika dva puta tjedno;
- tečaj informatike;
- dvije kreativne radionice za žene (u listopadu i prosincu) s ciljem okupljanja i druženja, te povezivanja grupe žena. Na radionicama žene izmjenjuju informacije i iskustva s kojima su se susretale pa radionica ima i savjetodavni karakter;
- dvije radionice na temu upoznavanja hrvatske kulture, običaja i mogućnosti; poticanje na uključivanje u život lokalne zajednice;
- uključivanje azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom u radionice i edukativna predavanja koja se organiziraju u Prihvatilištu za tražitelje azila u Zagrebu i izvan njega, te uključivanje u volonterski rad s tražiteljima azila.

Ostvarivanje prava iz sustava zdravstvene zaštite

Mjera 1. Pružanje informacija o korištenju zdravstvene zaštite prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod), kao i sve njegove ustrojstvene jedinice (Direkcija, regionalni uredi i područne službe), svaka za svoje područje, kontinuirano pružaju informacije o načinu stjecanja statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju Republike Hrvatske te o načinu korištenja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja svim zainteresiranim subjektima, neovisno radi li se o domaćim državljanima ili strancima.

Pritom svaka zainteresirana osoba, uključujući strance, informaciju može dobiti na način da osobno dođe u ustrojstvenu jedinicu Zavoda, telefonskim putem na brojeve telefona kako Direkcije Zavoda tako i svake ustrojstvene jedinice Zavoda te elektronskim putem preko web stranice Zavoda, na kojoj uz mnoštvo objavljenih informacija, uputa o načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, novosti i slično postoji mogućnost postavljanja konkretnog pitanja o načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Dana 01. srpnja 2013. godine na snagu su stupile odredbe Zakona o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj³ kojima su propisana prava na zdravstvenu zaštitu tražiteljima azila, strancima pod privremenom i supsidijarnom zdravstvenom zaštitom, azilantima, članovima obitelji azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i osobama koje nezakonito borave u Republici Hrvatskoj. Navedenim Zakonom propisano je da se troškovi zdravstvene zaštite za pružene usluge navedenim kategorijama stranaca isplaćuju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske s pozicije Ministarstva zdravlja.

³"Narodne novine", br. 80/13

Troškovi zdravstvene zaštite za pružanje usluge isplaćivani su s pozicija Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje sukladno sklopljenim ugovorima do 31. prosinca 2013. godine s domovima zdravlja odnosno timovima opće/obiteljske medicine koji su pružali primarnu zdravstvenu zaštitu osobama smještenim u prihvatnim centrima Ministarstva unutarnjih poslova i plaćali provedenu specijalističko-konzilijarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu te lijekove s osnovne liste lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje izdanih na recept. Od 01. siječnja 2014. godine Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje obavijestio je korisnike i pružatelje usluga o navedenim promjenama te sukladno Mjeri 1. Akcijskog plana pruža informacije o korištenju zdravstvene zaštite prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.

Mjera 2. Utvrđivanje opsega prava na zdravstvenu zaštitu za tražitelja azila koji su bili izloženi mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima nasilja kao i za tražitelje azila sa specifičnim zdravstvenim potrebama

Nositelj: Ministarstvo zdravlja

Rok: prosinac 2013. godine

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je djelomično provedena - obrazloženje:

Utvrđivanje opsega prava na zdravstvenu zaštitu za tražitelje azila koji su bili izloženi mučenju, silovanju ili drugim teškim oblicima nasilja kao i za tražitelje azila sa specifičnim zdravstvenim potrebama potrebno je donijeti sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj te je u tijeku osnivanje Radne skupine za izradu istoga, s obzirom da širina područja koja bi bila propisana podzakonskim aktom zahtijeva interdisciplinirani pristup navedenoj skupini stranaca. Samim time ostvarit će se i uvjeti za Mjeru 5. Akcijskog plana: *Osigurati zdravstvenu zaštitu kulturološki osjetljivu (psihosocijalnu i savjetodavnu pomoć), posebice žrtvama nasilja i torture te onim osobama koje su preživjele traum.*

Mjera 3. Informiranje zdravstvenih radnika o okvirima prava iz Zakona o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Ministarstvo zdravlja, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje kontinuirano izdaje naputke o postupanju te daje upute o načinu ostvarivanja prava osiguranih osoba Zavoda za zdravstvenu zaštitu iz obveznog osiguranja te ostale relevantne informacije ugovornim subjektima Zavoda, odnosno zdravstvenim ustanovama te privatnim zdravstvenim radnicima s kojima je sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite.

Također, prema članku 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj⁴ Zavod kao Nacionalna kontakt točka pruža informacije

⁴ "Narodne novine", br. 80/13

osiguranim osobama iz drugih država članica o korištenju zdravstvene zaštite kod ugovornih subjekata Zavoda, kao i kod privatnih provoditelja zdravstvene zaštite koji nisu u ugovornom odnosu sa Zavodom.

Mjera 4. Praćenje provedbe ostvarivanja prava propisanih Zakonom o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ostvarivanje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, tako i u dijelu na koji se odnosi Zakon, kontinuirano se prati putem financijskih i medicinskih izvješća te elektronski kroz sustav u kojem se objedinjuju podaci o provedenoj zdravstvenoj zaštiti te o time nastalim troškovima.

Mjera 5. Osigurati zdravstvenu zaštitu kulturološki osjetljivu (psihosocijalnu isavjetodavnu pomoć) posebice žrtvama nasilja i torture te onim osobama koje supreživjele traumu

Nositelj: Ministarstvo zdravlja

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera nije provedena - obrazloženje:

Vidjeti obrazloženje pod mjerom 2.

Mjera 7. Osigurati strancima pristup zdravstvenim institucijama (razumijevanje lokalnog jezika; prevladavanje jezičnih barijera; interkulturalne vještine zaposlenih)

Nositelj: Ministarstvo zdravlja

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ministarstvo zdravlja ističe da se navedena mjera provodi sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske koji reguliraju područje rada liječnika kao i etički kodeks zdravstvene struke, bez obzira na jezične i kulturološke barijere.

U pogledu mjera 3., 4. i 7. Ministarstvo unutarnjih poslova ukazalo je na problem u praksi, vezano za zdravstvenu zaštitu tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Problem je nastao stupanjem na snagu Zakona o obveznom zdravstvenom

osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj⁵. Naime, sukladno odredbama traženog Zakona, tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom više nisu osiguranici obveznog zdravstvenog osiguranja, već ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu za koju sredstva u državnom proračunu osigurava Republika Hrvatska, odnosno Ministarstvo zdravlja snosi troškove zdravstvene zaštite. Sukladno navedenome, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje raskinuo je ugovore s domovima zdravlja koji su pružali zdravstvenu zaštitu tražiteljima azila, te zdravstvena zaštita tražitelja azila nije osigurana na drugi način, dok azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom upisuju u informacijski sustav iz kojeg mogu izdavati uputnice, recepte i račune te ih zbog navedenog ne primaju kao pacijente, osim u hitnu ambulantu.

O navedenom problemu obaviješteno je i nadležno ministarstvo. U odnosu na tražitelje azila, problem je djelomično riješen na način da liječnik dolazi povremeno i po dogovoru. Međutim, potrebno je žurno pronaći trajno rješenje zdravstvene zaštite navedenih kategorija stranaca.

SMJEŠTAJ I STANOVANJE

Mjera 1. Suradnja Ministarstva socijalne politike i mladih s Agencijom za upravljanje državnom imovinom⁶ u svrhu daljnjeg osiguravanja smještajnih kapaciteta za smještaj azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom sukladno potrebama te daljnje aktivnosti vezane uz opremanje i adaptaciju stanova.

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Sunositelji: Agencija za upravljanje državnom imovinom

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna i fondova Europske unije

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ministarstvo socijalne politike i mladih je u 2013. godini od Agencije za upravljanje državnom imovinom (u daljnjem tekstu: Agencija) dobilo na korištenje ukupno 10 stanova u svrhu stambenog zbrinjavanja azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Od vremena preuzimanja stanova od Agencije Ministarstvo socijalne politike i mladih je iz vlastitih sredstava adaptiralo i opremilo 5 stanova. Za navedeno ukupno je utrošeno 172.916,25 kuna.

U prosincu 2013. godine poduzete su aktivnosti u svezi izrade projektnog prijedloga u okviru *Višegodišnjeg programa za prijavu za korištenje europskih sredstava iz Fonda za azil i migracije*, u svrhu dobivanja sredstava za adaptaciju i opremanje stanova u državnom vlasništvu koji će biti namijenjeni smještaju azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom.

Ujedno se ističe da je Agencija prestala s radom 30. rujna 2013. godine sukladno članku 80. Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske⁷. Posljednji Ugovor o dodjeli nekretnina na korištenje za potrebe smještaja azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom između Agencije i Ministarstva socijalne politike i mladih sklopljen je 16. rujna 2013. godine. Nakon 30. rujna 2013. godine pravni sljednik Agencije

⁵ "Narodne novine", br. 80/13)

⁶ Agencija za upravljanje državnom imovinom prestala je s radom 30. rujna 2013. godine sukladno članku 80. Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske ("Narodne novine", 94/13)

⁷ "Narodne novine", br. 94/13

postaje Državni ured za upravljanje državnom imovinom (u daljnjem tekstu: Državni ured). Državni ured je izvijestio da je nakon prestanka rada Agencije ostao otvoren za inicijative Ministarstva socijalne politike i mladih u vezi s dodjelom na uporabu odgovarajućih nekretnina u svrhu integracije stranaca u hrvatsko društvo.

Mjera 2. Osigurati adekvatan smještaj u što kraćem roku, a najkasnije u roku od 6 mjeseci od dobivanja statusa za maloljetne osobe bez pratnje te maloljetne osobe bez pratnje pod međunarodnom zaštitom na način da se iste smještavaju u domove iz sustava socijalne skrbi ili drugi odgovarajući alternativni smještaj.

Nositelji: Ministarstvo socijalne politike i mladih u suradnji sa centrima za socijalnu skrb

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Temeljem Zakona o socijalnoj skrbi osiguran je smještaj za djecu bez pratnje - strane državljane. U cilju unaprjeđenja međuresorne suradnje i uvjeta smještaja djece bez pratnje Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravlja i Ured pravobraniteljice za djecu izradili su novi *Protokol o postupanju prema djeci odvojenoj od roditelja - stranim državljanima*, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila Zaključkom dana 18. srpnja 2013. godine.

Sukladno odredbama Protokola, za djecu bez pratnje do 14 godina starosti smještaj se osigurava u domovima za djecu, a za djecu u dobi od 14 do 18 godina u domovima za odgoj djece i mladeži.

UČENJE JEZIKA I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Osigurati izradu materijala o osnovnim informacijama o sustavu odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Rok: 2013. godina

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izradilo je u listopadu 2013. godine na zamolbu Ministarstva unutarnjih poslova izmjene za poglavlje obrazovanja koji je sastavni dio *Priručnika za integraciju azilanata*. Svrha priručnika je pružanje osnovnih informacija azilantima i ostalim osobama koje se s obzirom na specifičnosti boravka u Republici Hrvatskoj pokušavaju integrirati u hrvatsko društvo.

Mjera 2. Koordinirati uključivanje tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom, povratnika i stranaca u odgojno – obrazovne ustanove zбоgućenja hrvatskoga jezika

Nositelj: uredi državne uprave u županijama, pučka otvorena učilišta, osnovne škole i druge ustanove koje imaju odobrenje za izvođenje programa osnovnog obrazovanja odraslih

Sunositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo socijalne politike i mladih, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: 2014. godina

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je djelomično provedena - obrazloženje:

Ministarstvo unutarnjih poslova ističe da se u praksi javljaju određene teškoće prilikom upisa tražitelja azila u obrazovni sustav, s obzirom da isti ne govore hrvatski jezik te ih pojedine škole odbijaju upisati iz razloga što ne mogu s njima uspostaviti komunikaciju niti ostvariti odgovarajući napredak.

Problem pri sporazumijevanju pristutan je i kod azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, a djeci se u praksi ne omogućuje dodatno učenje hrvatskoga jezika i drugih nastavnih predmeta, što je zakonski propisano kao obveza.

Također, kod upisa azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom na fakultet, zbog informacijskog sustava koji se strogo dijeli na hrvatske i strane državljane dolazi do problema prilikom podnošenja zahtjeva za upis na fakultet.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvijestilo je da sukladno Zakonu o azilu⁸ azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaju pravo na osnovno, srednje i visoko obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljanin u skladu s posebnim propisima.

Sukladno Zakonu o azilu do 2013. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta donijelo je niz propisa kojima se tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom, a koji se uključuju u sustav obrazovanja u Republici Hrvatskoj, omogućava učenje hrvatskoga jezika, povijesti i kulture:

- Pravilnik o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata i stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 89/2008),
- Program hrvatskoga jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante (Narodne novine, broj 129/2009),
- Program hrvatskoga jezika za pripremnu nastavu za učenike osnovne i srednje škole koji ne znaju ili nedovoljno poznaju hrvatski jezik (Narodne novine, broj 51/2011),
- Nastavni plan i program hrvatskoga jezika za tražitelje azila, azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom starije od 15 godina radi pristupa srednjoškolskom obrazovnom sustavu i sustavu obrazovanja odraslih (Narodne novine, broj 100/2012)
- Pravilnik o provođenju pripremne i dopunske nastave za učenike koji ne znaju ili nedostavno znaju hrvatski jezik i nastave materinskoga jezika i kulture države podrijetla učenika (Narodne novine, broj 15/2013).

Prema postojećim propisima i programima učenje hrvatskoga jezika provodi se u osnovnim i srednjim školama u kojima se nalaze učenici azilanti. U izvještajnom razdoblju u

⁸ "Narodne novine", br. 79/07, 88/10 i 143/13

obrazovni sustav uključene su 22 osobe, i to 2 u predškolskom odgoju i obrazovanju, 10 u osnovnoškolskom, 7 u srednjoškolskom te 3 u sustavu visokog obrazovanja⁹.

U 2013. godini Izmjenama i dopunama Zakona o azilu¹⁰, u članku 50. dana je zakonska podloga za izradu programa učenja hrvatskoga jezika, povijesti i kulture radi uključivanja azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u hrvatsko društvo (ne samo u obrazovni sustav RH). Program učenja hrvatskoga jezika namijenjen je azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom koji se ne uključuju u odgojno-obrazovni sustav, negointegriraju u hrvatsko društvo. Navedeni program u fazi je izrade, a izrađuje ga stručno povjerenstvo koje ima zadatak osmisliti kraći i jednostavniji program s fleksibilnijim pristupom učenju jezika prilagođenim specifičnim potrebama osoba koje ga uče, a s ciljem što jednostavnijeg i lakšeg uključivanja navedenih skupina u društveni život Republike Hrvatske. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta dužno je donijeti program do kraja 2014. godine, a njegovo donošenje planira se u IV. kvartalu 2014. Novim programom odredit će se načini i uvjeti njegove provedbe, kao i nositelji realizacije programa (model provedbe). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta će snositi troškove pohađanja programa hrvatskoga jezika za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom, a u skladu s osiguranim sredstvima u Državnom proračunu za 2014. godinu i projekcijama za 2015. i 2016. godinu.

Mjera 3. Osigurati trajno stjecanje socijalne i građanske kompetencije u sustavu redovitog osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Sunositelj: Agencija za odgoj i obrazovanje

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ministar znanosti, obrazovanja i sporta donio je *Odluku o izmjeni Odluke o eksperimentalnoj provedbi, praćenju i vrednovanju provedbe Kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja u dvanaest osnovnih i srednjih škola u 2012./2013. i 2013./2014. školskoj godini*. U Kurikulu Građanskog odgoja i obrazovanja u društvenoj i kulturološkoj dimenziji građanske kompetencije utvrđeni su ishodi koje je potrebno razviti u učenika, a odnose se na društvene komunikacijske vještine, osvještavanje i uklanjanje stereotipa i predrasuda koje se pojavljuju u međuljudskim odnosima od prvog razreda osnovne škole do kraja srednje škole.

Učenici bi trebali ovladati sljedećim vještinama:

- koristiti se odgovarajućim metodama za osvještavanje i oslobađanje od stereotipa i predrasuda prema drugima i drukčijima po različitim osnovama; kritički pristupati predrasudama;
- posjedovati vještine traženja i kritičke analize informacije iz više izvora, uključujući Internet;
- pokazivati spremnost na kritičku analizu i selekciju informacija iz različitih izvora i otpornost na nagovore vršnjaka i reklamne poruke;

⁹ Izvor podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske

¹⁰ "Narodno novine", br. 143/13

- posjedovati vještine aktivnog slušanja drugih - parafraziranja, sažimanja, fokusiranja, preoblikovanja, Ja i Ti poruke, tumačenje neverbalne komunikacije, kodiranje i dekodiranje osjećaja i potreba drugog, ispravno reagiranje u osjetljivim situacijama kao što su okrivljivanje, uvreda, prijetnja, kreativno rješavanje nesporazuma i pozitivno transformiranje sukoba;
- koristiti se interaktivnim i participativnim učenjem, pravilima i metodama grupnog rada;
- razviti vještine zauzimanja stajališta, argumentirano braniti svoja stajališta i pregovarati o javnim pitanjima u skladu s načelom zaštite dostojanstva pojedinca, pravde i zajedničkog dobra.

U okviru eksperimentalnog provođenja *Kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja* organizirano je i praćenje eksperimentalne provedbe *Kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja*. Podaci dobiveni tijekom (pred)inicijalnog, inicijalnog i završnog dijela istraživanja obrađeni su u Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, a tim Istraživačko-obrazovnog centra za ljudska prava pod vodstvom prof.dr.sc. Vedrane Spajić-Vrkaš interpretirao je rezultate i na temelju njih donio preporuke o sustavnom uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja u osnovno- i srednjoškolsko obrazovanje. U tijeku su pripreme za sustavno uvođenje od 2014./2015. školske godine.

Agencija za odgoj i obrazovanje provodi redovito stručno usavršavanje na temu građanskog odgoja i obrazovanja. U 2013. godini organizirano je sedamdeset i pet seminara za ravnatelje, učitelje, nastavnike i stručne suradnike u osnovnim i srednjim školama s ciljem kvalitetnog uvođenja Građanskog odgoja i obrazovanja u redoviti osnovno- i srednjoškolski sustav.

Osim navedenih stručnih skupova organizirano je i provedeno educiranje na županijskoj razini te su trideset i dva voditelja županijskih stručnih vijeća za Građanski odgoj i obrazovanje organizirala najmanje devedeset i šest županijskih stručnih skupova.

Svim navedenim stručnim usavršavanjima obuhvaćeno je 10.194 učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja na području cijele Republike Hrvatske. Oni su osposobljeni za razvoj građanskih kompetencija u učenika.

Također, Agencija za odgoj i obrazovanje redovito organizira stručna usavršavanja za učitelje i nastavnike hrvatskoga jezika koji su zaduženi za podučavanje hrvatskoga jezika kao inoga jezika.

Ciljevi navedenih stručnih skupova su:

- upoznati i osvijestiti važnost interkulturalne kompetencije u učenju i poučavanju hrvatskoga kao inoga jezika;
- spoznati uspješno i odgovarajuće ponašanje s pripadnicima drugog jezika-kulture pod njihovim uvjetima, suočiti se i prebroditi vlastite predrasude o drugim jezicima i kulturama;
- razumjeti da je u podučavanju inojezičnih učenika važno znanje o drugima, znanje o sebi, sposobnosti tumačenja i povezivanja sposobnosti otkrivanja i/ili interakcije; prihvaćanje tuđih vrijednosti, uvjerenja i ponašanja te relativiziranje samoga sebe, ali i lingvistička kompetencija;
- upoznati i razumjeti različite čimbenike (jezične i nejezične) koji utječu na učenje inoga jezika;
- osvijestiti razliku između znanja o jeziku i jezičnoga znanja;

- razumjeti temeljne razlike u pristupu poučavanja jezika s obzirom na to, je li riječ o izvorno jezičnim ili inojezičnim učenicima;
- upoznati i razumjeti primjenu metoda, strategija i tehnika podučavanja hrvatskoga kao inoga jezika - primjeri iz nastave.

Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta isplatilo je u 2013. godini 33.000,00 kn za organizaciju i rad 22 županijska stručna vijeća za demokratsko građanstvo.

ZAPOŠLJAVANJE

Mjera 1. Informiranje stranaca o pravima i obvezama u sustavu zapošljavanja

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera 2. Educiranje radnika Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u sklopu redovne edukacije o potrebama i pravima stranaca

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Sunositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo unutarnjih poslova

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera 3. Informiranje stranaca o mogućnostima za prekvalifikaciju i doškolovanje u cilju povećanja šansi za zapošljavanje

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera 4. Aktiviranje, motiviranje i uključivanje azilanata u program učenja hrvatskoga jezika

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: iz sredstava fondova EU i državnog proračuna Aktivne politike tržišta rada na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Mjera 5. Potpore za zapošljavanje posebnih skupina

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: 31. prosinca 2013.

Potrebna sredstva: iz sredstava fondova EU i državnog proračuna Aktivne politike tržišta rada na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Mjera 6. Financiranje obrazovanja nezaposlenih osoba azilanata**Nositelj:** Hrvatski zavod za zapošljavanje**Rok:** 31. prosinca 2013.**Potrebna sredstva:** iz sredstava fondova EU i državnog proračuna Aktivne politike tržišta rada na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje**Mjera 7. Financiranje zapošljavanja u javnim radovima****Nositelj:** Hrvatski zavod za zapošljavanje**Rok:** 31. prosinca 2013.**Potrebna sredstva:** iz sredstava fondova EU i državnog proračuna Aktivne politike tržišta rada na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanjeMjere 1., 2., 3., 4., 5., 6. i 7. su provedene - obrazloženje:

Za provedbu mjera u području zapošljavanja stranaca, s posebnim naglaskom na azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom nadležan je Hrvatski zavod za zapošljavanje (u daljnjem tekstu (HZZ)). Prijava azilanata HZZ-u regulirana je člankom 14. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti¹¹ koji uređuje da se HZZ-u može prijaviti azilant, stranac pod supsidijarnom zaštitom odnosno privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj koji je u pravima i dužnostima utvrđenim ovim Zakonom izjednačen s hrvatskim državljaninom.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom prijavljuje se i evidentira u područni ured HZZ-a prema mjestu boravka odnosno adresi stanovanja. Azilant se prijavljuje osobno uz predodjenje osobne iskaznice za azilanta te dostavljanjem osnovnih podataka, datuma rođenja, OIB-a i MBG-a utvrđenog od strane Ministarstva unutarnjih poslova.

Prema podacima HZZ-a dana 31. prosinca 2013. godine u evidenciji je zabilježen ukupno 21 nezaposleni azilant od kojih 13 muških i 8 ženskih osoba, te su svi azilanti evidentirani u Područnom uredu Zagreb. Prosječna dob azilanta je između 30 i 34 godine (6 osoba), dok je ostali broj azilanata prema dobi zabilježen u sljedećem broju: između 25 i 29 (4 osobe), između 35 i 39 (4 osobe), između 40 i 44 (4 osobe), između 45 i 49 (2 osobe) te između 15 i 19 (1 osoba).

Hrvatski zavod za zapošljavanje kontinuirano provodi aktivnosti usmjerene na informiranje stranaca o pravima i obvezama u sustavu zapošljavanja u smislu grupnog informiranja (cilj aktivnosti je pružiti informacije nezaposlenim osobama o njihovim pravima i obvezama te načinu aktivnog traženja posla), individualnog savjetovanja (individualnim savjetovanjem savjetnici za zapošljavanje utvrđuju radni, stručni i osobni potencijal nezaposlene osobe, pružaju stručnu pomoć u izradi profesionalnog plana zapošljavanja te pružaju podršku u izvršavanju aktivnosti iz profesionalnog plana te posreduju pri zapošljavanju) te radionica kao grupnog savjetovanja (cilj radionica je stjecanje vještina aktivnog traženja posla. Kroz radionice polaznici stječu vještine pisanja životopisa, zamolbi i uspješnog predstavljanja poslodavcima).

U izvještajnom razdoblju od 01. kolovoza do 31. prosinca 2013. godine ukupno su u aktivnost grupnog informiranja bile uključene 2 nezaposlene osobe - azilanti, dok su 3 osobe uključene u aktivnost individualnog savjetovanja.

Nadalje, u okviru *Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu* (čija je primjena produžena na razdoblje do 31. prosinca 2013. godine) HZZ provodi

¹¹ "Narodne novine"!, br. 12/13, 153/13

mjere za zapošljavanje i osposobljavanje usmjerene na teže zapošljive skupine, uključujući azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom.

Mjere iz nadležnosti HZZ-a usmjerene su na obrazovanje i podizanje zapošljivosti i samozapošljavanje, sufinanciranje zapošljavanja u svim granama djelatnosti i sufinanciranje zapošljavanja u javnom radu, kao i osiguranja potrebnog radnog iskustva za prvo zapošljavanje mladim obrazovanim osobama bez radnog staža.

Također, kroz mjere aktivne politike zapošljavanja u 2013. godini u javnim radovima zaposlene su 2 osobe.

Najveću prepreku za konkuriranje azilanata na otvorenim radnim mjestima na slobodnom tržištu rada predstavlja nepoznavanje ili nedovoljno poznavanje hrvatskoga jezika. Daljnje aktivnosti HZZ-a usmjerene na nezaposlene azilante u nadolazećem razdoblju bit će usmjerene na njihovo jače uključivanje u programe obrazovanja, prije svega radi učenja hrvatskoga jezika, što je njihova najveća zapreka za zapošljavanje, ali i u programe obrazovanja za stjecanje stručnih vještina potrebnih tržištu rada.

MEĐURESORNA SURADNJA

Mjera 1. Određivanje kontakt osoba za pitanja integracije stranaca u tijelima državne uprave

Nositelji: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova europske unije, organizacije civilnoga društva

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Tijela državne uprave (nositelji), kao i organizacije civilnoga društva koji sudjeluju u radu Stalnog povjerenstva za integraciju stranaca i radnih skupina Stalnog povjerenstva dužna su imenovati kontakt osobe za pitanja integracije stranaca u cilju osiguranja učinkovite i brze suradnje te rješavanja pojedinačnih problema i izazova. Sljedeća tijela imenovala su kontakt-osobe:

- Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske,
- Ministarstvo socijalne politike i mladih
- Ministarstvo unutarnjih poslova
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
- Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
- Ministarstvo zdravlja
- Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova europske unije
- Hrvatski Crveni križ
- Centar za mirovne studije

Mjera 3. Osigurati usluge prevođenja za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom pri ostvarivanju njihovih prava u sustavu socijalne i zdravstvene zaštite, obrazovanja, stanovanja i zapošljavanja

Nositelji: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Ministarstvo zdravlja, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, organizacije civilnoga društva,

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je djelomično provedena - obrazloženje:

Ministarstvo socijalne politike i mladih u 2013. godini nije planiralo sredstva za osiguravanje usluge prevođenja za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom, već se kod imenovanja kontakt-osoba za integraciju stranaca u centrima za socijalnu skrb vodilo računa o tome da se imenovane kontakt-osobe dobro služe najmanje jednim od vodećih svjetskih jezika. Kako se djelatnost socijalne skrbi na terenu odvija u centrima za socijalnu skrb, za potrebe sporazumijevanja sa strancima koriste se svi raspoloživi jezični resursi zaposlenika. Do sada nisu zabilježeni slučajevi nemogućnosti sporazumijevanja.

Ministarstvo unutarnjih poslova za potrebe provedbe postupka azila te za potrebe postupka integracije iz svoje nadležnosti koristi prevoditelje s kojima ima zaključen ugovor.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u izvještajnom razdoblju nije zaprimilo niti jedan upit vezan za zapošljavanje azilanata odnosno stranaca pod supsidijarnom zaštitom, uslijed čega nije bilo potrebno osigurati usluge prevođenja. Međutim, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje svakom zainteresiranom stranom državljaninu, uljučujući azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom, osigurava potrebne informacije o njihovim pravima i obvezama.

Hrvatski Crveni križ je u 2013. godini azilantima, koji nisu imali sredstva, omogućio prijevod inozemnih diploma i svjedodžbi te nostrifikaciju dokumenata, što je u konačnici olakšalo nastavak njihovog obrazovanja te pronalazak zaposlenja. Za provođenje ove aktivnosti ukupno je utrošeno 32.467,39 kn.

PODIZANJE SVIJESTI O PROBLEMATICI AZILANATA I STRANACA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM

Mjera 1. Aktivnosti koje imaju za cilj podizanje javne svijesti o različitim aspektima i uzročno posljedičnim pojavama migracijskih kretanja, što je ujedno pretpostavka za sprječavanje ksenofobije, nastanka predrasuda i negativnih odnosa prema strancima, putem medijskih i javnih kampanja i putem obrazovanja o ljudskim pravima

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske

Sunositelj: Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatski Crveni križ, organizacije civilnoga društva

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske je povodom Međunarodnog dana ljudskih prava 10. prosinca 2013. godine organizirao panel "Razgovaramo o našim iskustvima o ostvarivanju temeljnih prava" i projekciju filma "Epizoda u životu berača željeza" oskarovca Danisa Tanovića.

Panel "Razgovaramo o našim iskustvima o ostvarivanju temeljnih prava" je održan u Kući ljudskih prava, Zagreb. Panel je kroz razgovor s predstavnicima različitih ranjivih skupina ukazao na potrebu kako je, i danas, 65 godina nakon usvajanja Opće deklaracije o ljudskim pravima, potrebno i dalje sustavno ulagati napore kako bi načela Opće deklaracije zaživjela u svakodnevnom životu.

Hrvatski Crveni križ je u okviru projekta "Ljudi u pokretu", sufinanciranog darovnicom EU IPA 2010, u suradnji s partnerima, organizacijama civilnoga društva, proveo sljedeće aktivnosti:

- izrada edukativnih materijala - tiskano je 2000 letaka koji sadržavaju osnovne informacije o migracijama, uzrocima migriranja te različitim skupinama migranata; za ovu aktivnost utrošeno je 1.660,00kn
- kazališna predstava i trbina - kazalište Tvornica lutaka produciralo je kazališnu predstavu pod nazivom "Pasivni otpor" postavljenu prema scenariju napisanom u suradnji s migrantima, koji govori o problemima s kojima se migranti susreću u našem društvu. Premijera predstave održana je 11. studenog 2013. godine u Zagrebu na sceni Grič.

Mjera 2. Kontinuirano informirati poslodavce, sindikate te djelatnike službe zapošljavanja o tome tko su osobe s međunarodnom zaštitom i koja su njihova prava

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava

Sunositelj: Udruge poslodavaca

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u okviru kontinuirane suradnje s poslodavcima i socijalnim partnerima redovito informira o mogućnosti zapošljavanja osoba kojima prijeti socijalna isključenost, među koje se ubrajaju i azilanti te nastoji mjerama aktivne politike zapošljavanja, usmjeravajući se na povećanje njihove zapošljivosti kroz različite oblike poticajnog sufinanciranja zapošljavanja, prekvalifikacije, dokvalifikacije, poboljšanja vještina za traženje i zadržavanje posla, potaknuti poslodavce na zapošljavanje ove skupine nezaposlenih osoba.

Mjera 3. Jačati potporu programima neprofitnih i elektroničkih medija usmjerenih na podizanje javne svijesti o različitim aspektima i uzročno-posljedičnim pojavama migracijskih kretanja

Nositelji: Ministarstvo kulture i Agencija za elektroničke medije

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ministarstvo kulture izvijestilo je da su u okviru natječaja za neprofitne medije 2013. godine, dodijeljena (lutrijska) sredstva u iznosu od 100.000,00 kn novom medijskom projektu - hrvatsko-romskom časopisu Crveni kotač, izdavača Nacionalne koordinacije vijeća romske manjine u Republici Hrvatskoj.

Broj 2 časopisa "Crveni kotač" obrađuje teme poput: *Stranac s odobrenim stalnim boravkom ima ista prava kao i hrvatski državljani* (odgovor Policijske uprave Brodsko-posavske); *Neizdrživo nam je toliko dugo čekati na hrvatsko državljanstvo...*

Kada je riječ o dijelu programskih obaveza koje se odnose na obrazovanje, Ugovorom se propisuje da će Hrvatska radiotelevizija u svojim obrazovnim programima uz hrvatsku kulturu predstavljati i kulturu i baštinu nacionalnih manjina i etničkih zajednica.

Mjera 4. Kontinuirano poticati i podupirati projekte koji afirmiraju kulturno i umjetničko stvaralaštvo stranaca na amaterskoj i profesionalnoj razini djelovanja
Nositelji: Ministarstvo kulture

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera 5. Jačati potporu partnerskim programima organizacija civilnoga društva u njegovanju i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja.

Nositelj: Ministarstvo kulture

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjere 4. i 5. su provedene - obrazloženje:

Ministarstvo kulture dodijelilo je u izvještajnom razdoblju sljedeća sredstva:

Književne manifestacije - ukupno: 35.000,00 kn

Časopisi - ukupno: 15.000,00 kn

Dramska umjetnost - ukupno 85.000,00 kn

(***Napomena:** potpora je osigurana u sklopu programa kazališne djelatnosti: "Redovni program Hrvatske drame, Talijanske drame, Opere i Baleta, uz obvezu 12 gostovanja u Republici Hrvatskoj" – ukupni iznos potpore 1.800.000,00 kn)

Glazba - ukupno 50.000,00 kn

Kulturno-umjetnički amaterizam - ukupno 33.000,00 kn

Mjera 7. Usavršavanje djelatnika policije, djelatnika domova za socijalnu skrb te predstavnika organizacija civilnoga društva koji su direktno uključeni u pružanje pomoći i zaštite osobama pod međunarodnom zaštitom i djeci bez pratnje.

Nositelj: Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske

Sunositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo socijalne politike i mladih, organizacije civilnoga društva, Hrvatski Crveni križ

Rok: kontinuirano

Potrebna sredstva: sredstva osigurana kroz redovita sredstva državnog proračuna

Mjera je provedena - obrazloženje:

Ministarstvo unutarnjih poslova, Uprava za granicu, u okviru obrazovanja policijskih službenika kontinuirano organizira predavanja vezana za područje azila (na temu prava i obveza azilanta i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, postupanja na granici, postupanja s djecom bez pratnje, Protokola o postupanju prema djeci odvojenoj od roditelja - stranim državljanima te Dublinskog postupka).

Tijekom studenog i prosinca 2013. godine provedena su tri seminara koji su se održali u Zagrebu, Osijeku i Splitu za stručne radnike centra za socijalnu skrb, domova socijalne skrbi za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djecu s problemima u ponašanju te policijske službenike, u cilju osiguranja što kvalitetnije implementacije Protokola o postupanju prema djeci odvojenoj od roditelja - stranih državljana, u svakodnevnoj praksi. Navedeni seminari provedeni su u organizaciji i suradnji Ministarstva socijalne politike i mladih s Ministarstvom unutarnjih poslova i Uredom Visokog povjerenika UN-a za izbjeglice u Hrvatskoj (UNHCR).

Sukladno članku 167. stavku 5. Obiteljskog zakona¹², radi zaštite pojedinih osobnih i imovinskih prava i interesa, centar za socijalnu skrb imenovat će posebnog skrbnika djetetu stranom državljaninu koje se bez pratnje zakonskog zastupnika zatekne na teritoriju Republike Hrvatske. Skrbnik može biti osoba koja ima osobine i sposobnosti za obavljanje skrbništva i koja pristane biti skrbnikom. U pogledu ulaska, boravka i smještaja djece bez pratnje u Republici Hrvatskoj napominjemo da najveći broj djece ulazi u zemlju te im se osigurava smještaj na području Zagreba, Kutine, Osijeka, Rijeke i Splita. Na istim područjima svakom djetetu bez pratnje nadležni centar za socijalnu skrb bez odgode imenuje posebnog skrbnika. Međutim, zbog potrebe unaprjeđenja zaštite djece bez pratnje i osiguravanja edukacije i uvjeta stručnim radnicima za obavljanje zadaće posebnog skrbnika, Ministarstvo socijalne politike i mladih planira formiranje liste posebnih skrbnika za djecu bez pratnje te organiziranje edukacije za posebne skrbnike početkom 2014. godine.

U okviru mjere 7. Hrvatski Crveni križ izradio je kurikulum za edukaciju predstavnika institucija i organizacija civilnoga društva u području azila, migracija i antidiskriminacije. Kurikulum obrađuje sljedeće teme: Zaštita izbjeglica i tražitelja azila na međunarodnoj i europskoj razini; Pravo azila i sustav u Republici Hrvatskoj; Zabrana diskriminacije; Osnovni principi komunikacije s ranjivim skupinama; Prvi kontakt i vođenje intervjua; Psihološka trauma; Mentalno zdravlje profesionalnih djelatnika koji rade s ranjivim skupinama; Tehnike i vještine podučavanja. Također, organiziran je petodnevni trening za trenere u Mariji Bistrici u razdoblju od 23. do 27. rujna 2013. godine. Na treningu su sudjelovala 22 predstavnika relevantnih institucija i udruga koje se bave migracijama, azilom i sprječavanjem diskriminacije. Predavači su bili nacionalni i EU stručnjaci, među kojima i predstavnica Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske.

¹²"Narodne novine", br. 116/03

ZAKLJUČAK

Usvajanjem *Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine* Republika Hrvatska ostvarila je značajan napredak u kontekstu Migracijske odnosno Integracijske politike.

Akcijski plan čine mjere koje su nužne radi jačanja već uspostavljenog, koordiniranog sustava za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo, s posebnim naglaskom na integraciju azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom kao najranjivijih skupina stranaca.

Njime su na temelju identificiranih nedostataka i neprovedenih aktivnosti u prethodnom razdoblju utvrđeni prioriteti, koji su kroz mjere dodatno razrađeni.

Ovo Izvješće odnosi se na polugodišnje razdoblje od 01. kolovoza 2013. godine do 31. prosinca 2013. godine. Moguće je zaključiti da je većina mjera provedena te da je riječ o mjerama koje se kontinuirano provode od strane nadležnih državnih tijela i organizacija civilnoga društva.

Na mjere koje unatoč zadanim rokovima nisu provedene u 2013. godini bit će stavljen poseban naglasak u 2014. godini, a za učinkovitost njihove provedbe bit će zaduženo Stalno povjerenstvo za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo.

U tom smislu, znatni naponi bit će uloženi u osiguravanje sredstava iz europskih fondova, posebno iz Fonda za azil i migracije, kroz tzv. Višegodišnji program, te je stoga od posebnog značaja za budući rad svih nadležnih tijela pravovremena i kvalitetna priprema za prijavu za korištenje EU sredstava.

Za provedbu mjera i aktivnosti Akcijskog plana za 2013. godinu tijela državne uprave utrošila su ukupno 558.043,64 kn.

Prijedlog

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 150/11), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o provedbi mjera iz Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine, u 2013. godini, u tekstu koji je Vladi Republike Hrvatske dostavio Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina aktom, klase: 019-01/13-01/02, urbroja: 50450-01/03-14-149, od 14. srpnja 2014. godine.
2. Zadužuje se Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da o ovom Zaključku izvijesti sva nadležna tijela koja su sudjelovala u provedbi mjera iz Akcijskog plana.

KLASA:
URBROJ:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

OBRAZLOŽENJE

Sukladno mjeri 5.3. Migracijske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2013. do 2015. godine Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: ULJPPNM) bio je zadužen za izradu Akcijskog plana za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca (u daljnjem tekstu: Akcijski plan). ULJPPNM je u tu svrhu osnovao *Radnu skupinu za operativnu provedbu zadaća Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo* (u daljnjem tekstu: Radna skupina), koju su činili predstavnici/e svih relevantnih resornih tijela i organizacija civilnoga društva. Sukladno tome, u Radnu skupinu bili su uključeni predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva kulture, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatskog Crvenog križa, Centra za mirovine studije, Instituta za migracije i narodnosti te ULJPPNM-a koji je koordinirao radom Radne skupine.

Akcijski plan usvojen je za razdoblje od 2013. do 2015. godine na sjednici Vlade Republike Hrvatske dana 25. srpnja 2013. godine.

Prilikom definiranja strateških područja i mjera u Akcijskom planu Radna skupina uzela je u obzir zatečeno stanje u području zakonitih migracija u Republici Hrvatskoj, kao i izazove iz prethodnih politika kao što su sprječavanje diskriminirajućih postupaka i ponašanja prema doseljenicima te osiguravanje prava na ravnopravan status u odnosu na državljane Republike Hrvatske u gospodarskom, društvenom i kulturnom životu, s usmjerenjem prema stjecanju državljanstva. Sukladno navedenome, Akcijskim planom utvrđeno je 6 strateških područja:

- Socijalna skrb i zdravstvena zaštita
- Smještaj i stanovanje
- Učenje jezika i obrazovanje
- Zapošljavanje
- Međuresorna suradnja
- Podizanje svijesti o problematici azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom

Također, Akcijski plan usklađen je sa *Zajedničkim osnovnim principima za integracijske politike u Europskoj uniji Vijeća Europske unije* iz 2004. godine.

S obzirom na posebnu ranjivost i specifičnost situacije u kojima se nalaze azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom, mjere iz ovog Akcijskog plana usmjerene su u većoj mjeri na reguliranje položaja i integraciju upravo tih kategorija stranaca.

Predmetno Izvješće podnosi se za razdoblje od 01. kolovoza 2013. godine do 31. prosinca 2013. godine, a podnosi ga ULJPPNM kao tijelo koje koordinira područjem integracije stranaca u hrvatsko društvo te kao Ured Nacionalne kontakt-točke o integraciji, koju dužnost obnaša ravnatelj Ureda mr.sc. Branko Sočanac.

U cilju izrade Izvješća ULJPPNM je prikupio izvješća tijela koja su nositelji i sunositelji mjera u izveštajnom razdoblju: Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstva

regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstva kulture, Ministarstva zdravlja, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom, Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za elektroničke medije, a prikupljeno je i očitovanje Ministarstva financija.

Za provedbu mjera i aktivnosti Akcijskog plana za 2013. godinu tijela državne uprave utrošila su ukupno 558.043,64 kn.